„Radomer-Kielcer Leben" 21 (311) „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem" יאַהרגאַנג VII-ער פּרייז 25 גראָשן

ראַדאָמער-קעלצער לעבען

הײַנט 8 זײַטן.

Radom, Piątek 30 Maja 1930 r.

ראַדאָם, פרייטאַג ג׳ סיון תר״צ

Redakcja i Administracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען - פּרייז:

אין מילימעטער שורה: פאַרן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאָכ׳ן " 25 "

די ז-טע און לעצטע זייט ענטהאַלטען 8 שפּאַלטען
אין טעקסט 4 „

פר״ל ל. פרידמאַן
מיט ה׳ ש. מעלכיאָר
צו זייערע תנאים
אַ האַרציגען מזל - טוב
און די עלטערן פיל נחת.
יוסף, אסתר און שרה
סאָקאָלאָווסקי.

אונזער חבר אביש מינצבערג
צו דער פאַרלאָבונג מיט פרי׳ מאַניע בלייבערג אויס אָסטראָוויעץ
ווינשען אַ חבר׳ישען מזל-טוב
לייבל זילבערשטרום,
משה גײַדיק,
בונם צוקער.

צו דער פערלאָבונג
פון פרל. מאַניע בלייבערג
מיט ה׳ אביש מינצבערג
ווינשט פיל גליק
פאַמיליע ליכטענשטיין.

לחברי אבוש מינצברג
לרגלי ארושיו את העלמה
מינדל בלייבערג
שולח ברכות לבביות.
יוסף קויפמאַן.

שיינע מרים, ש. דזשיגאַן, אַלאַ שטלי
י. ריינגלאַס אַ. אנד. אין דעם אויסנעצייכענטען שלאַגער - פּראָגראַם א. נ.
חי-געלעבט
הומאָר — געזאַנג — טענץ.
קינסטלערישע אויפזיכט: משה בראָדערזאָן, אימפּרעסאַריאָ מ. ציטרינאָווסקי.
בינע-אינספּעקטאָר: ס. קאָן. בילעטען פריער צו בעקומען ביי א׳ צווייגהאַפטיג.

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
מאָנטאָג דעם 2 און דינסטאָג דעם 3 ה.ח.
בינקליך 9 אָוונט
צוויי פאָרשטעלונגען פון
„אררט"
פּרעמיערע!

בבירכת מז״ט חמה ולבבית
הנני מכבד לחברי בן - אחי
אביש מינצבערג
לאירושיו את העלמה מרת
מינדעל בלייבערג
תחי דרכם צלחה בחיים וסוגה בשושנים
אלימלך מינצבערג.

מיט די הערצליכסטע גליקוואונשען גראַטולירען מיר אונזער פריינד
ה׳ כעניעק קעסטענבערג
צו זיין חתונה מיט פרל׳ ליובאַ לאַנדאַו
מיר ווינשען זיי אַ גליקליכע צוקונפט און אַ צופרידען צוזאַמענלעבען
ברוח הציונית האמיתית.
ישעי׳ קירשבערג און פרוי, שמואל לייזער ווערבער און פרוי,
יעקב יוסף מאַגנישעווסקי און פרוי.

אונזער ה׳ אביש מינצבערג
און פרל׳ מאַניע בלייבערג
צו זייערע תנאים — די האַרציגסטע ברכות.
רוזשקע, בנימין זיאַלינסקי
סאַלקע, מאָטעק בירענבוים.

ריינקייט איז געזונד. — ריינקייט איז געזונד.
די פּאַראָווע פּאַרבעריי און די כעמישע פּראַלניע
O. R. HEMPEL
אין ראַדאָם.
וועלכע האָט איהרע אַנ- שטאַלטען אויף דער **אַלטע שטאָט 5** טעלעפאָהן — 521 —
און וועלכע עקזיסטירט פון יאָהר 1880
מאכט בעקאַנט, דאָס פאַר דער בעקוועמליכקייט פון דער ג׳ קליענטעלע
האָט די פירמע געעפענט **אַ נייע פיליע**
אויף זשעראָמסקי (לובלינער) נומ. 1.
צוגענגליכע פרייזען :—: סאָלידע אַרבייט.
ריינקייט איז געזונד. — ריינקייט איז געזונד.

Koledze
Heńkowi Kestenbergowi
z intencji Jego zaślubin z p.
Lubą Landauówną
wiele szczęścia na nowej drodze życia
życzy *Chil Frydman*

אונזער אקטיווען חבר
אברהם רייכער
צו זיין פערלאָבונג
מיט פרל. ווייסבראָט
ווינשען מיר ער זאָל בויען זיין נעסט
אויף די בערג פון יהודה.
חברים פון רעוויזיאָניסטישען
פערבאַנד אין ראַדאָם.

GARBATKA
Pensjonat **L. ROSENBERGOWEJ**
DLA DZIECI i MŁODZIEŻY
został z dniem 20 maja r. b. otwarty
Rutynowana freblanka
Kuchnia zdrowa i rytualna
Przyjmuje zamówienia na święta Szewuoth.

וואהלען.

דער בעסטער אויסוועג האַלטען מיר איז וואהלען.

מיר רעדען עס אַ קעגען דעם, וואָס ס'הערט נישט אויף דעם קאַמפף אַרום די גמינע-בענקלעך. די אַלטע געוועזענע דאַזאָרעס ווילען בשום אופן נישט מסיח-דעת זיין און שלום מאכען מיט'ן געדאַנק, אַז זייער ראָל איז אויסגעשפּיעלט. זינט די גמינע איז פונדערגעלאָזט געוואָרען און ס'איז בעשטימט געוואָרען דאָס פּראָוויזאָריום, רוהען נישט נישט די אבדיקירטע מנהיגים און זיי נוצען-אויס פערשידענע זכות-אבות'ען אַז מ'זאָל זיי צוריק אומקעהרען די קרוין אויפ'ן קאָפּ.

פערשטעהען מיר נישט, אייגענטליך, צי האָט דער גאַנצער קאַמפף ווערט געפיהרט. צי איז עס אַמביציע, אָדער איז טאַקע דער הינטערגרונד פון קאַמפף אַ אידעאישער, אַ טובת-הכלל'דיגערז אַז דער צווייטער פאַל איז פשוט אנ'-אבסורד, אַ שטיק חוזק-שפּיעל, וואָס לצים האָבען אויסגעטראַכט — וועגען דעם, דאַכט זיך, איז איבעריג אַ וואָרט צו פערלירען. וועגען דעם זאָלען רעדען די „גרויסע" מעשים, וואָס די אַלטע גמינע האָט אויפגעטוהן. אדרבא, זאָלען מיר אויפמישען דעם אַרכיוו פון דער געוו. גמינע און מיר וועלען זעהן וואָסערע שעהנע בלומעלעך זי האָט איבערגעלאָזט. משהר ווי תקיפות, שנאה, מחלוקת און ברידער-האַס האָט זי דער שטאָדט נישט געגעבען. מיט אַלעמען זיך ארומגעריסען, מיט אַלע זיך געקריגט. פאַר אַ וואָרט קריטיק האָט מען יענעם דורס'ען געוואָלט און כאָטש וועניגסטענס אין קרימינאַל אריין זעצען. אָנגעגרייצט אויף זיך אַ גאַנצע שטאָדט און פערשאַפען בייז בלוט. אָרעם און רייך, קליין און גרויס צוגעלעגט עטאַט-פּלאַסטערס. אַ גאַנצער שטאַב עקזעקוטאָרען געווען טהעטיג אויסצופיהרען „זאַיענטשעס" און ליציטאַציעס. אַז מ'האָט געפרעגט: היתכן אויף וואָס געהט דאָס געלדז וואָס האָט די שטאָדט דערפונז און בכלל וואו איז יושרז מ'קאָן דאָך נישט האַלטען אין איין פעסטער פאַר אַלעז אויף די אַלע קשיות האָט מען געענטפערט: אַזוי ווילען מיר. גזרה היא מלפני ואין להרהיר אחרית. „טראַג איך די קייט בין איך וואַיט".

אפילו מיט אייגענע חברים, פרנסים זיך ארומגעריסען און געטוהן אויף להכעיס ווען יענע האָבען געפאָדערט אַ גלייכע און אַ גערעכטיגע זאַך, אָדער פּראָטעסטירט געגען אַנ'עוולה.

די ערשטע קאָנצעפּציע, אַלזאָ, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ קאַמפף, וואָס באַזירט אויף אידעאישקייט, איז אַ שטיק שקר און נישט מעהר ווי לצנות געטריבען. בלייבט נישט מעהר ווי די אַמביציע, די האָנאָר-פראגע. אשר בכן עס פּאַסט נישט, אַז פלוני בן פלוני איז נעבעך דערגראַדירט געוואָרען און אַראָב פון זיין גדולה. אויב שוין יאָ דאָס, פרעגען מיר וואו איז טאַקע די אַמביציעז צי ווייסען נישט די ה"ה פון אַלטען קהלה-חדר ווי „גינסטיג" די שטימונג האָט אויסגעזעהן אין שטאָט אין די טעג פון זייער הערשאַפטז צי ווייסען זיי דען נישט ווי די קאָניוקטור פון סימפּאַטיעס האָט אויסגעזעהן אין שטאָדט פאַר זייער גראָטען פיהרונגז ווען דאָ זאָל זיך פאַקטיש האַנדלען וועגען אַמביציע, האָבען זיך אָט די ה"ה געברויכט נאָך מיט א צייט פריהער אַליין אָבזאָגען זיך פון זייערע מאַנדאַטען און נישט וואַרטען ביז עפענטליכע פּראָטעסטען מיט אָנגענומענע רעזאָלוציעס וועגען פונאַנדערלאָזען די אַלטע גמינע. נאָר אַזוי פערשטעהען מיר דעם פּרינציפּ פון אַמביציע. מיר קאָנען אָבער נישט תופס זיין און בעגרייפען, אַז אַמביציע זאָל הייסען, אַז טראָץ דעם פערדרוס און פּראָטעסט פון שטאָדט זאָל מען ווייטער פיהרען אַ קאַמפף אויף צוריקצובעקומען די מאכט איבער קהל און ווייטער טרייבען דעם קורס פון תקיפות.

הערען מיר דאָך פון דעלעגאַציעס, וואָס די געוו. דאַזאָרעס שיקען כמעט וואָך-ביי-וואָך קיין קעלץ, קיין וואַרשא און מען איז זיך אונאויפהערליך משתדל, אַז די טהירען זאָלען פאַר זיי צוריק געעפענט ווערען. איין דעלעגאַציע קומט און די צווייטע פאָהרט. אויף וועמענס חשבון ווערען געמאכט די אַלע הוצאות'ענז אַז ס'זאָלען זיך געפינען אידעאַליסטען, וואָס זאָלען שפּענדען געלד פון זייער אייגענעם טאַש אויף דעם צוועק — דאָס איז ווירקליך צו בעוואונדערען אין די היינטיגע צייט, ווען דער ברוטאַלער מאַטעריאַליזם הערשט מיט אַזאַ שטאַרקע קראַפט. פונדעסטוועגען, אַז מ'וועט נישט גלויבען דערין, קאָן מען נאָך נישט הייסען קיין אפּיקורס. אויב ס'געפינען זיך אַזעלכע, וואָס גלויבען יאָ נאָך אין אידעאַליזם און זענען זיכער, אַז די אַלע אויסגאַבען ווערען נישט ארויסגעבאָרגט און נישט געמאַכט אויף דער קאָנטאָ און אויף דער אויסרעכנונג, אַז מיבאַלד מ'וועט צוריק אריין אין גמינע וועט מען עס אָבדעקען מיט קהל'יש געלד — אויב ס'זענען דאָ אַזעלכע גלויביגע ווי־לען מיר נישט ציטשטערען זייער גלויבען, און מיר לאָזען זיי וואויל בעקומען.

אָבער מיר קעהרען זיך אום צום עצם ענין; נאָך וואָס די אַלע טרחותז אויב די געוו. דאַזאָרעס קאָנען נישט בעשטעהן אויפ'ן פּראָוויזאָריום, זאָלען זיי זיך בעמיהען וועגען נייע וואַהלען. פיהרען אַ קאַמפף אויף אריין צוריק אין גמינע הייסט דאָך נישט מעהר ווי צוריק צו עפענען די טהירען פאַר די ה"ה: ציטרין, וויינשטויב און רובינליכט, וועלכע זענען געווען די פאַקטישע פיהרער פון גמינע. דער ראַט איז דאָך די לעצטע צוויי יאָהר איינגאַנצען נישט געווען טהעטיג און אַלץ האָבען געטוהן די דערמאָנטע עטליכע ה"ה. צי לוינט זיך טאַקע אַזוי אַוועקצוברענגען פאַר די דאָזיגע ה"ה נאָכדעם ווי מ'האָט וועגען זיי אַזוי „בעריהמט" גערעדט אין קינאָ „שאַיט" פאַר א טויזענדקעפּיגען עולם ציפאַר זייער כבוד-מעגען ברענגט זיך אַזוי אַוועק דער געוו. פּרעזעס ה' יחיאל פּרענקעלז צי ווייסט נישט דער ה' פּרענקעל, אַז אפילו ווען ער וועט מנצח זיין און די אַלטע דאַזאָרעס וועלען צוריק אריין אין גמינע, וועלן די מעהר אויפריכטיגערע און דעמאָקראַטישערע דאַזאָרעס ווי די ה"ה: איידעלבוים, קאַרמאַן, ראָזענבוים (פון דער האַנדווערקער-פראַקציע), און דער ה' פישמאַן א. א. נישט מעהר געהן אין גמינע ביי אַזאַ סיטואַציעז אויב ווידער אָהן זיי, קאָן מען זיין זיכער, אַז די אַלטע גמינע, אפילו ווען זי זאָל זיצען, וועט זי האָבען נאָך וועניגער חשיבות ווי זי האָט געהאַט פריהער. נישט נאָר חשיבות, נאָר ס'וועט זיך צופלאַקערען אַ פיעל גרעסערער קאַמפף ווי ס'איז געווען. הייגט צו-וואָס טויג דאָס אַלעסז

שוין העכער צוויי יאָהר ווי די קאַדענץ פון דער אַלטער גמינע האָט זיך געענדיגט. ס'איז שוין די העכסטע צייט ס'זאָלען פאָרקומען נייע וואַהלען און דאָס וואָלט געווען דער בעסטער אויסוועג. דאָס פּראָוויזאָריום וועט נישט זיין דאַגעגען. זיי ווייסען אַליין, אַז זיי זענען נישט געגאַנגען אויף שטענדיג אין גמינע אריין, נאָר אויף אַ געוויסע צייט — ביז נייע וואַהלען. בעת נייע וואַהלען וועט שוין די שטאָדט וויסען וועמען זי האָט צו וועהלען. 6 יאָהר פּראַקטיק האָבען, פערשטעהט זיך, געגעבען אַ גוטע לעקציע און זי ניכטערער געמאַכט.

אויב ס'געהט וועגען נישט פּאַסען, איז דער בעסטער אויסוועג: נישט מיר און נישט דיר, נאָר נייע וואַהלען און זאָל די שטאָדט וועהלען מיט איהר דעה וועמען זי וויל. רייסען זיך אָבער ווייטער צו דער מאַכט, נאָכדעם ווי מ'איז אַזוי דיסקרעדיטירט, דערויף דאַרף נישט ערלויבען די זעלבסטווירדע, אויב מען פערמאָגט נאָך אַזעלכעס.

לויט אונזער מיינונג דאַרף דאָס פּראָוויזאָריום פון זיין זייט אויף מאַכען שריט אין דער ריכטונג און זיך בעמיהען, אַז ס'זאָלען בעשטימט ווערען נייע וואַהלען.

פ. צווייג.

Biuro Prośb i Podań
p. f. „PROLITEX"
RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.

ZAŁATWIA:
Sprawy paszportowe
Mieszkaniowe
Wszelkie Tłomaczenie
i inne.

Redaguje Podania:
Do Władz Sądowych
Skarbowych
Administracyjnych
i Wojskowych.

Windykacja należności w całej Polsce.
Informacje o zdolności kredytowej
Przepisywanie na maszynach.
Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

בעריכטס-טעטיגקייט

פון דער פסח־אַקציע דורכגעפיהרט דורך דער הילפס־געזעלשאַפט „ע ז ר ה" אין ראַדאָם
אין יאהר 1930 (תר"ץ)

א י י נ ק ו פ ט

געזאַמעלט ספּעציעלע נדבות (מעות חטים פון 394 פערזאָן)		5.367	50		
פון פערקויפטע פּראָדוקטען (פערבליבענע)	72.50				
„ „ זעק און קעסטלעך	10.00	82	50		
ספּעציעלע סובווענץ פון גמינע־פערוואַלטונג (אין קוויטירונגען איפן חשבון פון עטאַט פאַרן י. 1930)		3.000	00	8.450	00
געדעקט פון איינענע פאָנדען				657	92
				9.107	92

א ו י ס ג א ב ע ן

בעצאָהלט פאַר 3.885^{00} קלג. מצות א' 1.43½ זל.	5.386	50		
„ „ 400 „ פּאַטאַקאָל 3.10 זל.	1.240	00		
„ „ 400 „ ציקער	765	26		
„ „ 917 פלאַש ווייַן	1.104	90		
„ „ 164 קלג. ליכט א' 2.35 זל.	386	70		
פערשידענע אויסגאַבען (פּיפּיר־ביטלען א.ד.ג.	24	56	9.107	92
			9.107	92

נעמען פון די שפּענדער'ס לטובת דער פסח־אַקציע (אויפגעגעבען לויט די גרויס פון די סומעס און לויט אלף־בית).

צו 200 זל.

ה"ה: לעסלויער י. מ., ראָטענבערג א. רובינשטיין מ. (גיפּערסקא)

125 זל.

צוקער משה (וואָהל 11).

צו 100 זל.

פירמע „האַראָוויטש מ. און שותפים", זיידענשניר ה., טייכמאַן פ., „ראַדאָמער קרעדיט־געזעלשאַפט", לעשטש י. ד"ר קאַלצרוואַרם, „ברידער קורץ".

צו 50 זל.

ה"ה: גאָלדבערג אברהם, גאָלדבערג אהרן, גינצבורג נ., גליקשטיין ר., טענענבוים אלי', לאַנדוי פ., מינצבערג ש., ניימאַן נ., פערשטער פ., צמח י. (וואַרשא), קאַפער ד., „קאַרמאַן א. און זוהן", קאַרמאַן שמעריל.

36 זל.

ה' אדלער שבואל.

33 זל.

ה' רייך בנימין.

צו 30 זל.

פירמע „באַקמאַן און שותפים" (מיהל)

ה"ה: בירענבוים ח., בוכמאַן י., פירמע „ברידער גוטמאַן און צוקער", העלצמאַן ק., ליטוואַק ז., לעווין א. י., מערין א., מרגליות יצחק, אדוו. מייער. קאָנאר אלי, ראָזענבערג י. ס., ראָטענבערג יעקל, ריכטמאַן ק.

צו 25 זל.

ה"ה: אשכנזי ה., פירמע „דיאַמענט־ראָזענבערג", דען מ., האָפּענהיים מ., האַראָוויטש מ. י., ווייספּוס אברהם, „נאַבריסקע־לאַנדוי", פענאַטאַר י., פוקס א., צמח מ., „ציוניסטישע באַנק", קעניגסבערג יוסף, ראָטענבערג משה, ד"ר שענדעראָוויטש.

צו 20 זל.

ה"ה: בוימאַן וואָלף, בערקאָוויטש ל., גוטשטאַרט א., „גלינקעוויטש—פרידמאַן" גערשטיין ר., גרין יוסף, וואָלך י., הענדעל י. ש., „ברידער ווערצהייזער", זינגמאַן נ., זילבערבערג י. ד., „לאַפּטמאַן—האָכבערג", לעווין ש. נ., אדוו. מולער, „ברידער מרגליות" (קאָזשעג. 8), סאַפּירשטיין א., פישמאַן מ. (רווינסקא) „ברידער פרידמאַן" (קילינסקי), אדוו. פעניגשטיין, קירשענבוים יונה, קאַרמאַן הערש לייב, ראָזענבוים וואָלף, ראָזענבלאַט ש. מ.

צי 15 זל.

ה"ה: אדלער איתמר (פּרעזעס), בלומאַן מ., בלאָטמאַן ד. (דלוגא), ברעסלויער א., גאָלדבלום ה. א., גליקלער ח., גרין יצחק, האָפּמאַן ס. י., פרוי האָלצקענער (לוב. 61), הירשזאָהן מ., חייצהענדלער י., פרוי טענצער א., ד"ר לעווי י., פרוי מינסקא, ערליך נ., פשעדנאָיעק נ., צימערמאַן ה., ראָטבלאַט אייזיק, ראָזאָל י. מ., ריישער ש., „שטיינמאַן—בירענבוים".

צו 10 זל.

ה"ה: אדלער יאקוב, אורבינדער ד., אייזמאַן ישעיהו, אקערמאַן יוסף, באַרענשטיין ז. (פל. יאגיעלל.), בוימאַן ה. בושאַצקי ש., בעלצבערג ש., בעקערמאַן לעאָן, בראַוער ח., בריקמאַן (ספּאַצ.), גאָטליב אלי', גאָטליב ל. (דלוגא), גאָלדבערג ז., גאָלדפאַרב דוד, פרוי גאָלדפיין פייגע (סאָסנאָווצע), גאָלדקאָרן ש., גאָלדשטיין י., גאַרפינקעל איתמר, גאַרפינקעל בער, פרוי גוטשטאַדט א., געליבטער אברהם, דאַנציגער לייב, דאַנציגער פ., האַמערשטיין מ., האַנצבערג ב., האַראָוויטש ב., הערשטרויס י., וואַרשערבראָט (זגאַדנא), פרוי ווייסעלפיש רייזעל, פרוי זיגמאַן, זיידמאַן פ., זיידענווערגער ל., זיידענוועבער מ., זילבערשטיין ש., טייכמאַן מ., טענענבוים אברהם, טענענבוים יוסף, כמיעלאַרוש ש., לאַנדאַן ל., ליכטענשטיין פ., ד"ר לעהין, מילמאַן מ. ל., מילשטיין ג., מילשטיין ח., מענטליק א., מרגליות ל., ניימאַן ח., ניימאַן ש., נירענבערג מ. י., סאַווא ד., פרוי סאָלבע מ., פרוי פּאָזנאַנסקא פ., פייגענבוים (לוב. 11), ד"ר פינקעלשטיין וו., ד"ר פינקעלשטיין ל., פישמאַן מ. ל., „פישערס שותפים", פעלדמאַן ה. פעלדשטיין מ., פעפער לייב, פערשטער ח., פריד יוסף, פרידמאַן א. (רווינסקא), פרידמאַן ל., פרידמאַן מ. י., צימענט דוד, ד"ר קאַדישעוויטש ה., קאַלקשטיין ערוו., קאַמינער א., קאַדמאַן שמואל, הרב קעסטענבערג יחיאל, קעסטענבערג ש. (לוב. 22), קעסטענבערג ש. (פּילסודסקי), קירשענבוים ז., קרול י., ראָזענבערג י., פרוי ראַפּאַלאָוויטש, ראַפּאַפּאָרט ס., רובינשטיין י., רובינשטיין מ. (לוב. 30) אדוו. שטילער, שטיינמאַן ש., שיינפעלד י. ל.

8 זל.

ה' דאָברזשינסקי ה.

7 זל.

ה' ווייספּוס אברהם.

צו 6 זל.

ה"ה: זיידענוועבער בער, הירשבערג מ., גרינבוים ש. ל.

צו 5 זל.

ה"ה: אדלער מאַריץ. אדלער וול., איידעלשטיין ש., אייזענבערג מענדיל. אייזענבערג משה, אָפּאַטאָווסקי (לוב. 9) באַרענשטיין ה., בוים א. ח., בוים ש. י., בוים ח., בינענטאָהל א., בירענבוים א., בירענבוים יונה, בלאָטמאַן (לוב. 11) ב"אַט ש., בלאָס י., בערגער שלמה. בערגעמאַן י. (לוב. 11), גאָלדבערג ח. (דלוגא), גאָלדבערג א. (רווינסקי 7), גאָלדבערג יצחק, גאָלדבערג יונה, גאָלדבערג ק., גאָלדפאַרב י., גאַרפינקעל דוד, גוטמאַן ח. (פּאַדוו.), גיסער פ., גלאַט יצחק, גראַנעק מ., גוטמאַן מ., גראָספעלד אברהם, גרינבאַל ח., דאָבזשינסקי י., דאַנציגער יוסף, דיאַמענט יוסף, דרעזנער חיים, האָכבוים פ., האָלצקענער ישראל, האַראָוויטש מאָטל האַראָוויטש (שפּיט. 7), הימעלפאַרב ה. ל., הענדעל ש., הערמאַטש מ., וואָלכאָוויטש דענט., וואָלמאַן ד., ווייגבערג מענדיל, ווינטרויב י., ווייסמאַן ג., חישליצקי מ., חענגער ז., זאַלצבערג לייב. זאַלצער מ., זשיראַוו ש., טייטעלבוים חנה, לאַנדוי הערש, מאַכאַראָווסקי מ., מינצבערג ב., מינצבערג ל., מעלכיאָר חיה, מענדעלזאָהן מ., נאַדעל דענט., נאַרדווינרם., ניימאַן י., גיימאַן ש., סאַנדעל (אָבאָזשיסקא). פּאָטאָזשניק יעקל, פאַסטמאַן ד"ר, פינקעלשטיין א. (וואָהל 22), פינקעלשטיין זיסקי, פינקעלשטיין מאָטל, פישמאַן ישראל, פישמאַן מ. (זגאָדנא 7), פישמאַן מ. (וואָהל 22), פישער דענט., פישער מ., פלייטער ש., פעדערמאַן חיים, פעפער ש., פרידמאַן אסתר, פרידמאַן אהרן, פרידמאַן ב. (וואָהל 43), פרידמאַן ל. (סק.) פרידמאַן י. (לוב. 9), פריידענרייך יואל, פריידענרייך (וויטאָלדא 11), פרענקעל דוד, פרענקעל יחיאל, צוקער מ. (לוב. 4), צימערמאַן ס. (לוב. 7, צינגיסער אברהם, צינגיסער א. ה., צעסאַרסקי יוסף, קאַמפעל י., קאָפּאַי י., קאַץ ח., קאַץ פ., קאָלאָדנער ד"ר, קאַרמאַן חיים, קאַרמאַן מ., קויפּמאַ ב., קויסמאַן י., קופּערבערג א., קוראָווער סט. קינצלער י., קליין מ., קירשענבוים דוד, קעניגסבערג חיים, קרימאַלאָווסקי ח., קרי-

(סוף אויף דער זייט 4)

מער ל., קשענסקי ש., ראָזענבערג ש., ראקאָטש פ., רובין וואָלף, רובינליכט ל., רעמבישעווסקי מ. ל., שאַיאָטלער י., שפּארקער אדוו., שיינבוים פּ., שפּירא ב.

ווינציגער ווי 5 זל.

ח״ה: אייגער ש., איידעלשטיין וו., אָסטראָוויעצקי מ. ל., אפּעלבוים א., אפּעלבוים אלי׳ אפּעלבוים ח. י., באַנ- קער מ., באַנקער ז., באנקער משה, באָרענשטיין יעקב, באָרענשטיין י. מ., באָרענשטיין ח., באָרענשטיין מ., באָ- רענשטיין ז. (נייע-וועלט), באָרענשטיין ד., בוים ש., בירענבוים א. זעליג, בערגמאַן ז., בערגער ישראל, בערגמאַן פּסח, בערקאָוויטש (וואָהל 9), בראָניעוו- סקי מ., בריקס מ. (וואָהל 3), ברעס- לער ח., גאָלדבערג פסח, גאָלדבערג יעקב, גאָלדבראַך י., גאָלדפארב מ., גאָלדפארב ש., גאָלדשטיין יצחק, גוט- מאַן אלי׳, גלאט א. ח., גליקמער ל., גראָספעלד מענדיל, גראָספעלד מאיר, גרין ג., דיאַמענט רחמה, הירשבערג ח. מ., ווייַנטרויב העניך, ווייַמאַן ג., ווייסמאַן מ. (מוסלג), זילבערשטיין ל., זילבערשטרום ש., זינענבערג מ., זעלי- גער ק., טאבאַקמאַן ש., יאמעס מ., ישורין, כמיעל מ., לאַנדוי א., מעדאַל- יאַן ד., נאכטיגאַל בער, נירענבערג ח. ש., עפּשטיין י., פורשטיין י., פינקעל- שטיין משה, פירשטענבערג ש., פיש- מאַן מיכל, פערשטענגריג א., פרידמאַן משה, פרידמאַן מאטל, פרידמאַן טעמא, פרידמאַן א., פרידמאַן שלמה, פרידמאַן ל., פרישמאַן ח., פריידענרייך יעקב, צוקער מאיר, צוקער שמואל, צימבאַליסט מ., קאַלינסקא עלטע, קאלמוס ל., קאָפּ- לאַן ש., קאפּעל מ., קאָרנבליט פ., קלאהרפעלד מ., ראָזענבערג חיים, ראָזענבליום פ., ראָזענבוים ת., ראָזענ- בוים לאזער, ראָזענצווייג אלי׳, ראָזענ- קראַנץ מאיר, פרוי ראָכמאַן, ראיאל קלמן, רייך יוסף, שמוקלער ח., שמערדא משה.

די אַלע אנטיילגעמער אין דער זאַמלונג ווי אויך די שפּענדערס ווערט אויס- געדריקט א וואַרציגער דאַנק דורך דעם וועג.

פּרעזעס

(—) איתמר אדלער

סעקרעטאַר

(—) ד״ר שענדעראָוויטש

ראַדאָם, 25/V 1930.

דייטשע פּאָליציי אין ראַדאָם.

די טעג האָט אין ראַדאָם געווײַלט דער קאָמיסאַר יאָהאַן מילער פון דער קרימינאַל-פּאָליציי אין בערלין מיט זיין געהילף ארטור ווייגערט. זייער בעזוך אין ראַדאָם שטעהט אין פארבינדונג מיט די מאָרד-אָנפאַלען אויף דעם דייט- שען סוחר לאָרענץ און אויפ׳ן פּאָליצאַק מאַשטשינסקי, וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען אין דער געגענד פון בערלין. אלס פערדעכטיגע זענען דאַן ארעס- טירט געוואָרען א געוויסער טשערווינ- סקי—יאַוואָרסקי און גראבאָווסקי מיט זיין פרוי.

בעת דער אויספאָרשונג האָט זיך ארויסגעשטעלט, אז אין בייז׳ע מאָרדען האָבען נאָך אנטייל גענומען די באַנ- דיטען נאַהראָט — מוכא און קוכאלא, וועלכע שטאַמען פון פוילען מיט׳ן שטענדיגען וואוין-אָרט אין אָפּטער קרייז. צו דעם צוועק זענען געקומען קיין ראַדאָם די בערלינער קאָמיסאַרען, כדי בשותפות מיט דער היגער פּאָלי- ציי צו ענטדעקען די מערדער.

די ראַדאָמער אויספאָרשונג׳ס-מאַכט און אויך די פּאָליציי-אָרגאַנען פון ראַ- דאָם און אָפּאַטאָוו האָבען פיעל מיט- געהאָלפען און בעדייטענד פערלייכ- טערט דער דייטשער פּאָליציי אין זיי- ער אויפשפּיר-ארבייט. אין דאָרף בושעווסי ביי אָפּאַטאָוו איז געמאַכט געוואָרען א רעוויזיע און ביי דער קאָכאנקע פון קוכאלא האָט מען געפי- נען זאַכען, וועלכע האָבען א שייכות מיט די דערמאָנטע מאָרד-אָנפאַלען. נאָך א גרינדליכע אונטערזוכונג האָט זיך ארויסגעוויזען, אז די גאַנצע חברה איז א בעוויסטע באַנדע רויבער, וואָס האָ- בען אויף זייער געוויסען געגוג קרבנות נאָך בעת דער עסטרייכישער אָקופּאַציע און נאָכהער ביי דער פוילישער מאַכט האָבען זיי גראַסירט אין פוילען און בעזונדערס בעארבייט די אומגעגענד פון אָפּאַטאָוו. ביז 1920 זענען זיי גע- ווען טהעטיג אין פוילען און דערנאָך זענען זיי אוועק קיין דייטשלאַנד, וואו זיי זענען אויך נישט געזעסען ליידיג און געאַרבייט מעש׳מ. אין יאָהר 1929 זענען זיי צוריקגעקומען אין זייער היימאַט קיין פוילען. אָבער דאָ האָט מען זיי געפּאַקט און מ׳האָט זיי געגע- בען אורלויב אויף אָפּצורוהען זיך אין די ראַדאָמער און לובלינער תפיסות.

בשעת דער רעוויזיע ביי קוכאלא׳ס קאָכאנקע האָט מען צווישען אנדערעס געפינען א רעוואָלווער, אויף וועלכען ס׳איז א חשד, אז מ׳ט איהם זענען ערמאָרדערט געוואָרען דער דייטש לאָ- רענץ און דער פּאָליצאַק מאַשטשינסקי נעבען בערלין. דער ראַדאָמער פּראָקו- ראָר האָט דעם רעוואָלווער איבערגע- געבען די דייטשע קאָמיסאַרען.

די באַנדיטען האָבען זיך בעגעגנט מיט פּאָלשע פעסער און געטראָגען פערשידענע נעמען. לויט די מאָטאָ- גראַפיעס, וואָס די דייטשע פּאָליציי האָט מיטגעבראַכט מיט זיך, האָבען פיעל איינוואָהנער פון דער אָפּטער גע- גענד דערקענט די באַנדיטען און זיי אָנגערופען ביי די ריכטיגע נעמען.

ווי געזאָגט פערנעמען די חברה-לייט בכבוד׳ע ערטער אין די פוילישע תפי- סות, און ס׳איז א סברא, אז זיי וועלען צוויי מאָהל גע׳משפּט ווערען: דורכ׳ן פוילישען געריכט — אין פוילען פאַר פערברעכענס, וואָס זיי זענען בעגאַ- גען אין פוילען און דורכ׳ן דייטשען געריכט פאַר בעגעהן פערברעכענס אין דייטשלאַנד. איןביידע פאַלען דראָהט זיי לעבענסלענגליכע תפיסה.

דער בערלינער פּאָליציי האָט אויס׳ן גאַנצען וועג פון דער אויספאָרשונג בעגלייט דער ספּארשי יוזיוראָוויעץ פון דער היגער פּאָליציי ה׳ מאַר, וועל- כער בעזיצט די דייטשע שפּראַך.

ווער ס׳וועט נישט שיקען די לערן-יונגלעך אויף די פאַך-קורסען וועט האָבען א גרויסע שטראָף.

ווי מיר ווערען געוואָהר, וועט אין גיכען דער ארבייט׳ס-אינספּעקטאָר דורכ- פיהרען א שטרענגע קאָנטראָל אין אַלע וואַרשטאַטען צי די לערנ׳ן-יונגלעך בעזוכען די פאַך-קורסען. אין פאַל ווען ס׳וועט זיין ארויסגעוויזען, אז די מייס- טערס ערלויבען נישט, אָדער שטערען די יונגלעך צו געהן אויף די פאַך- קורסען, וועלען זיי הארב בעשטראָפט ווערען.

די יודישע מייסטערס דאַרפען דאָס נישט גרינגשעצען, וויסענדיג אליין שוין פון פיעל פאַלען, אז פאַר דעם ועלבען זענען שוין א סך דורכ׳ן גע- ריכט פאַר משפּט געוואָרען און ס׳האָט ווייניג געהאָלפען דאָס פערענטפערען זיך, אָדער די אַפּעלאַציעס. איבריגענס האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען אזעלכע גרויסע זאַכען, וואָס זאָל שווער זיין דאָס נאָכצוקומען. ס׳געהט דאָ איינגאַנ- צען, אז די מייסטערס זאָלען נאָך דער ארבייט זיין פעראינטערעסירט צו שי- קען זייערע לערן-יונגלעך אויף די ספּעציעל-איינגעאָרדנעטע קורסען פון עלעמענטאַרע למודים און פאַך-בילדונג וואָס איז פאַר יונגלעך-אנפאַנגער איינס פון די נוצליכסטע זאַכען.

8-טונג! —— 8-טונג!
סאָדע-וואַסער-פאַבריקאַנטן,
בעקער, שיך-סוחרים (אַגענטניקעס)
און אַנדערע.

די דרוקעריי
ד. שיינבוים
ראַדאַם, רינעק 10

נעמט-אָן אַלערליי דרוק-ארבייט ווי: באַנדראָלען און עטיקעטען צו פלעש- לעך לעמאָניאַדע, ברויט-קוויטלעך, פערשידענע שיך-עטיקעטען אויף אַלערליי קאָלירען און ד. ג.

100 וויזיטובקעס—נאָר 2 זל.

ביליגע פּרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

בעקאַנטמאַכונג.

די דירעקציע פון גימנאַזיום
„פּשיאַטשול וויעדזי״ (מיט רעגירונגס- —רעכט.—)

מאַכט בעקאַנט די פעראינטערעסירטע, אז די עקזאַמענס פאַר די נייע אריינ- טרעטענדע שילער און שילערינס וועלען פאָרקומען די 2-טע העלפט טשערוויעץ 1930

איינשרייבונגען מיט בייגעלעגטע געבורט׳ס-מעטריקעס, ביז-יעצטיגע שול- צייגנישען און אימפּונג׳ס בעשייניגונגען נעמט-אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום קילינסקי 13 אין די אַמט-שעה׳ען.

דירעקטאָר פון גימנאַזיום
„פּשיאַטשול וויעדזי״ אין ראַדאָם

(—) אינזש. רוסאַק.

Za bezcen

PEPEGE

DETALICZNIE

Obuwie Ludowe
z przyszywaną podeszwą,
na obcasie, Nr. 35 do 41 . . zł. 4,60

Obuwie Sportowe
z przyklejoną czarną podeszwą,
i wysoką tylną obsadą
Nr. 35 do 41 . . . . zł. 6,—

Żądajcie wszędzie
tylko marki „Pepege“
z podkową

MARKA TAB.

פון „טאז“.

זומער-קאלאניעס אין גארבאטקא

דען 10-טען יוני פארט אב א גרופע (50 קינדער) אויף דעם ערשטען סע- זאן פון די זומער-קאלאניעס אין גאר- באטקא.

איינשרייבען זיך קאן מען אין ביורא פון טאז (דלוגא 24) ביז דעם 1-טען יוני. די צאהל ערטער איז בעגרעניצט.

די קאלאניע געפינט זיך אין וואלד און בעשטעהט פון 2 ווילעס (6 צי- מערען).

די קוך ווערט געפיהרט ריטועל (כשר).

• • •

פאוויס-קראנקע (אומריינע קעפ)

קירצליך פאהרט אב קיין ווארשא, אין דער צענטראל-סטאציע פאר רענט- גען-היילונג פון „טאז“, א גרופע קינ- דער, קראנקע אויף פאוויס (אומריי- נע קעפ).

איינשרייבען זיך קאן מען נאך ביז ביז דעם 15 יוני ה. י.

• • •

אלגעמיינע יערליכע פערזאמלונג

דעם 26 אפריל ה. י. איז פאר־געקו- מען די יערליכע אלגעמיינע מיטגליע- דער-פערזאמלונג פון היגען „טאז“ און עס זענען פארגעקומען וואהלען. דער צוזאמענשטעל פון דער פערוואלטונג און רעוויזיאן-קאמיסיע האט זיך נישט געענדערט.

צי געהען די אלטע דאזארעס איבערנעמען צוריק די מאכט אין גמינע?

א גאנצע וואך האבען איבער'ן שטאט קורסירט קלאנגען, אז די אלטע דאזא- רעס געהען צוריק ארויף אין גמינע און די נייע געהען אראב. די קלאנגען זענען ארויסגעלאזט געווארען נאך פא- ריגען פרייטאג נאכדעם ווי ס'איז צו- ריקבעקומען א דעלעגאציע פון ווארשא. איייניגע געזו. דאזארעס האבען אפילו ערקלערט, אז די שעה'ען פון זייער ארויפגעהן אין גמינע זענען געצעהלטע. אין שטאדט האט דאס ארויסגערופען א סענסאציע און יעדער איז געווען טשעקאווע וואס ס'איז געשעהן.

די דעלעגאציע איז דאס מאהל בע- שטאנען פון די ה"ה יוסיל קעניגסבערג, יחיאל פרענקעל, מענדעל הורוויטש, י. ד. טייטעלבוים. זיי זענען געווען צוויי מאהל ביים דעפ. העשעל פארב- שטיין. פון ווארשא איז די דעלעגאציע געפאהרען קיין קעלץ, וואו זיי האבען אויך געבראכט זייער אדוואקאט פאז- נאנסקי (וואס איז געפאהרען קיין פא- ריז בעשולדיגען שווארצבארד'ן). די דעלעגאציע האט גראד געטראפען ביים וואיעוואדא דעם איגען סטאראסטא, פאר וועמען זי האט פארגעשטעלט דעם ה' פאזנאנסקי און ערקלערט, אז ער איז דער שטענדיגער פערטיידיגער אין די פריהערדיגע פראצעסען פון דער אל- טער גמינע. און, אז ער וועט אויך דאס מאהל אויפ'ן ה' סטאראסטא'ס דעציזיע וועגען פונאנדערלאזען די גמינע, אפע- לירען אין העכסטען געריכט.

דער ה' סטאראסטא האט אויף דעם ערקלערט, אז ער האט געמוזט נאכקו- מען דעם ווילען פון די ברייטע מאסען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואס האט עפענטליך פראטעסטירט און אנ- גענומען שארפע רעזאלוציעס געגען דער אלטער גמינע. ער קען זיך דערי- בער נישט רעכענען מיט פרעמדע אינ- טערווענצען, וועלכע טראגען מכלומרש'ט דעם כאראקטער, דאס זיי רעדען אין נאמען פון דער שטאדט, בשעת אין דער ווירקליכקייט ווערען די אלע אינטערווענצען געפלאנט דורך איינצעל- נע פערזאנען און דאס אויף א קאנס פיראטיווען אופן.

אויף דעם סמך פון די השתדלות'ען אין ווארשא און דער אינטערווענץ פון אדוו. פאזנאנסקי אין קעלץ זענען ענט- שטאנען די דערמאנטע קלאנגען, אז די אלטע געהען ארויף און די נייע געהען אראב. די לעצטע טעג זענען די קלאנגען שוואכער געווארען און די אפטימיסטיש-געשטימטע געזו. דאזארעס ווייזען שוין נישט אן געניי און קאנק- רעט ווען זיי געהען צוריק ארויף אי- בערנעמען די מאכט.

ווי מ'הערט, האט די היינטיגע גמי- נע דעלעגירט א קאמיסיע פון פאכמע- נער, צו מאכען א לוסטראציע פון דער גאנצער טהעטיגקייט פון דער פריהער- דיגער קהלה. די קאמיסיע זאל האבען די אויפגאבע ווי אמשנעלסטען דורכצו- פיהרען, כדי מיטצוטיילען דער עפענט- ליכקייט וועגען די איפגעטהוענע מע- שים פון די אלטע גמינע, וועלכע וויל זיך נישט בעגנוגענען מיט דער מילדער שטראף פון זייער אוועקגעהן פון דער מאכט.

• • •

די קהלה זאל די נעכסטע טעג צו- נויפרופען א קאנפערענץ, אויף וועלכע ס'וועלען איינגעלאדען ווערען פארשטע- הער פון אלע ארגאניזאציעס און אינ- סטיטוציעס און בכלל אנגעזעהענע מענשען פון שטאדט, ווי אויך פאר- שטעהער פון דער יודישער און פוי- לישער פרעסע.

ביי א גלעזעל טהיי וועט אבגעגעבן ווערען א בעריכט פון דער ביז-איצטי- גע קהלה-טהעטיגקייט און וועגען דער ארבייט, וואס ווערט אויסגעפיהרט בש- תיקה פון יחידים, וועלכע ווילען נישט אבשטעהן און פיהרען ווייטער א העץ- קאמפאניע.

פון דער געזעלשאפט „עזרה“.

אויפ'ן היינטיגען שבועות, ווי אלע יאהר, ווערט דורך „עזרה“ פערטיילט א גרעסערע צאהל פאמיליעס שטיצע אין נאטור. די נכבוד'ע נצרכים בעקו- מען צוגעשיקט א היים פערטרויליך (דורך א פערוו.-מיטגליד) א באן—א ניש- נאמענטליכען—אויף וועלכען ער וועט בעקומען מעהל, ארבעס, חלות און קאווע.

פון זונטאג דעם 8/6 וועלען ווערען אבגענומען ביטעס פון די, וועלכע ווי- לען געניסען פון דער קוראציע אין בוסק. דער סעקרעטאריאט וועט אזעל- כע זאכען ערלעדיגען פון 10 ביז 2 מיטאג אין פון 6 ביז 8 פארנאכט.

פון דער ציוניסטישע אר-גאניזאציע אין ראדאם

מאנטאג דעם 1-טן טאג שבועות 4 אז. נ. מ. קומט פאר אין לאקאל פון דער ציונ. ארג. (לובלינער 25) א רע-פעראט א. ד. מ. „דער מצב אין א"י נאך די געשעהעניש׳ען". עס וועט רע-פערירען ה׳ חיים ראזענצווייג (בן מנחם) דער ערשטער ראש הקן פון השומר-הצעיר אין ראדאם. איצטיגער פארזי-צער פון „אגודת פועלי האוניברסיטה בירושלים".

— איינגאנג פאר מיטגלידער פריי — נאכ׳ן רעפעראט דיסקוס עס.

פון לעהרער-פעראיין

דעם 1 און 2 משערוויעץ קומט פאר אין ווארשא דער אליעהרליכער צוזא-מענפאהר פון די מיטגלידער פונ׳ם פראפעסיאנעלען פעראיין פון די לעה-רער אין די אידישע גימנאזיעס. די ראדאמער אבטיילונג פונ׳ם פעראיין אויף איהר אלגעמיינער פערזאמלונג אונטער דעם פארזיץ פון פראפ. ר. האלצקענער האט אויסגעוועהלט פרא-פעסאר פרוי ר. בארענשטיין אלס דע-לעגאטין צום צוזאמענפאהר. אויף דער פערזאמלונג אויסער פראפעסיאנעלע פראגען איז לויט׳ן פארשלאג פונ׳ם פראפעסאר אינזשיניער ש. אייזענבערג אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע פראטעסטירט שארף געגען דאס צומאכען די טויערן פון ארץ-ישראל פאר דער אימיגראציע פון די אידישע חלוצים. דער דעלעגאטין איז אויך גע-געבען געווארען דירעקטיוועז פארצי-לעגען און אונטערשטיצען א עהנליכע רעזאלוציע אויף דעם צוזאמענפאהר אין ווארשא.

איבערגעגעבן צו דער פראקוראטור

ווי מיר הערען, האט דער ה׳ סטא-ראסטא, אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצטענס דורכ געפיהרטער רעוויזיע אין גמינע פון די בעאמטע אין סטאראסט-ווא די ה"ה בעטקער און סטעלמאכאוו, און אויפ׳ן יסוד פון די ענדגילטיגע פעסטגעשטעלטע רעזולטאטען פון אט דער רעוויזיע—אפיציעל איבערגעגעבן די ה"ה מוליער און רובינליכט צום פראקוראר פאר פיהרען א אומגעלומ-פערטע ווירטשאפט אין קהלה און פאר פעלשען פראטאקאלען.

אקציע „קרן תל-חי"

דער וועד פון ברית הצוה"ר אין ראדאם הויבט אן די אקציע פאר „קרן תל-חי". דאס איז דער איין און איינציגער אויפבוי-פאנד פון דער יו-דישע מלוכה. די אקציע וועט זיין א כפעציעלע שבועות-אקציע, וועלכע רא-דאם דארף זי אונטערשטיצען און ארויסווייזען אין יעצטיגען מאמענט איהר אפפערווילינקייט. דעריבער שי-קען מיר די טעג ארום אונזערע בע-פולמעכטיגטע מיט „נעלעפקעס", וועלכע מאהלען דעם סימבאל פון די „הגנה" (זעלבסטשוץ). האפענטליך דאס, דאס אידישע ראדאם וועט זי געהעריג זיך בעשטייערען לטובת דעם נאציאנא-נאלען פאנד.

דער „קרן תל-חי" איז א היילינע ארבייט אין דער יעצטינער שעה!!

„קרן תל-חי" דארף איצט שטארקען און פערפעסטיגען די פאזיציעס פון בעדראהטען ישובו!!!

הועד העירוני

„קרן תל-חי"

— רדום. —

דער פרווו האט זיך איהם איינגעגעבן...

שוין 10 יאהר וואהנט ער מיט זיין ווייב און קיין קינדער האבען זיי נישט. טענה׳ט דאס ווייב, אז די סבה איז ער, און דער מאן ווידער טע ה׳ט, אז ער איז גארנישט שולדיג און נאר זי. דאס ווייב איז נישט מאמע-פעהיג.

פערשטעהט זיך, אז ביי אזעלכע טענות האט דער שלום-בית צווישען פאר-פאלק אנגעהויבען צולייד[ע]ן. בינו לבינו האט זיך דער מאן מישב געווען און נאכדעם ווי ער איז געווען א ביסעל פעסימיסטיש געשטימט, פרובענדיג גלויבען, אז אפשר איז זיין ווייב טאקע גערעכט — איז ער געפאלען אויף א „אריגינעלע" המצאה, וואס זאל איינ-מאהל פאר אלע מאהל קלאר מאכען דעם ענין און בעווייזען ווער פון די צדדים איז גערעכט: ער, צי זאס ווייב.

דעם איינפאל, וואס ער האט אויסגע-טראכט, האט ער טאקע באלד רעאלי-זירט און די רעזולטאטען זענען געווען אזעלכע, אז אלע, אזוי ער, זיין ווייב און נאך א דריטע זענען ממש איבע-ראשט געווארען. דער מאן האט זיך בעקענט מיט א מיידעל און פון דער קענטשאפט איז אויסגעוואקסען א פיי-ערדיגע ליבע, און פון דער ליבע איז געבוירען געווארען א זאך, וואס האט קלאר און דייטליך געוויזען, אז ער איז בכח צו ווערען א טאטע און אויף דעם יסוד איז ער טאקי געקומען. צום הרב קעסטענבערג, אז ער וויל זיך גט׳ן

(ווייטער—לעצטע זייט).

גענוסט פון דער זעלטענער געלעגענהייט!

די ראדאמער שטאדטישע גאזאווניע

פיהרט אויס גאז-אינסטאלאציעס אויף די בעסטע בעדינגונגען,

ראטעס אויף א טערמין פון 12 מאנאטען.

ווען א גרעסערע צאהל לאקאטארען פיהרען דורך די גאז-אינסטאלאציעס אין זייערע וואהנונגען

דאן קאסט דאס מיט גאנצע 50% ביליגער

ספעציעלע גאז-אפאראטן צו קאכען, צו הייצען, צו פרעסען, אויף בעדער, אויף פערשידענע אנדולאציעס איז שטענדיג צו בעקומען אויף סקלאגער אין די גאזאווניע.

קאקס גראבען פאר צענטראל-בעהייצונג אין פאר קוזשניעס און **קאקס דראבנע (מיאל)** פאר ציגעלניעס איז צו בעקומען אין יעדען קוואנטום אין דער גאזאווניע.

אויף דעם בעסטן סארט **פרעפארירטע סמאלע** צו שמירען דעכער צו די נידריגסטע פרייזען פערקויפט הורט און דעטייל די גאזאווניע.

קארבאלינעאום בענזאל צו פרעפערירען האלץ אויף צו פיהרען ברען-מאטארען פערקויפט יעדען קוואנטום די גאזאווניע.

ווער עס וויל זיך מאכען דאס לעבען בעקוועם, איינארדנען זיין ווירטשאפט אויפ׳ן פראגרעסיוון און עסטעטישען פארמאט און איבערהויפט פאר נישט טייער געלד און אויף צוגענגליכע בעדינגונגען דארף נישט פערזאהמען נאר בעצייטענס ווענדען זיך אין די גאזאווניע פערזענליך אדער טעלעפאניש לויט דעם נומער טעל. 134 אדער בריפליך אויף דעם פאסט-קעסטעל נומער 28. ווי פאר א קליינע איינצאהלונג אלס אנגאבע ווערט זיין וואהנונג בעגייט מיט די אלע איבענדערמאנטע מכשירים, וואס בעשאפען איהם נאר צופרידענהייט און בעקוועמליכקייט.

ZARZĄD GAZOWNI MIEJSKIEJ

w RADOMIU.

קעלצער אבטיילונג.

מ'וויל פערוואנדלען די קעלצער קהלה אין א קאמפס-ארענע

רוהיג, בעשיירען ארבייט שוין איבער 5 יאהר דער ראט און פערוואלטונג פון דער אידישער קהלה אין קעלץ. דער היינטיגער בודושעט פון יאהר 1930 איז שוין דער זעקסטער לויט דער רייהע. אלע בודושעטען, אנהויבענדיג פון יאהר 1925, זענען, נישט קוקענדיג אויף די פרינציפיעלע אידעאלאגישע חלוקי דעות, וואס הערשען צווישען די פערשידענע פאליטישע גרופירונגען וואס זענען פערטרעטען אין דער קהלה — איינשטימיג אנגענומען געווארען. יעדער צד, ווי עקסטרעם ער זאל נישט זיין, האט בעהאט א פערשטענדעניש פאר די דורכ'ן צד שכנגד ארויסגעשטעלטע פאסטולאטען און די בקשות פון כמעט אלע ארטיגע און מייליוויז אויך פרעמדע קולטורעלע, נאציאנאלע, פילאנטראפישע, סאציאלע און סתם הומאניטארישע אינסטיטוציעס וועגען, נישט קוקענדיג אויף דעם (חי אומעכום) שווערען פינאנציעלען מצב, אין וועלכען די אידישע קהלה געפינט זיך — מעהר ווייניגער ערפילט געווארען, אזוי, אז די בלויזע סובסידיעס פאר די אלע אויבענדערמאנטע נוצליכע און סימפאטישע אינסטיטוציעס, נישט אריינרעכענדיג די אדמיניסטראטיווע אויסגאבען — בעטרעפען היינט צו טאג איבער 50 טויזענד זלאטעס. און אדרבה זאל זיך געפינען איין איד, וואס זאל אויפווייזען, אז דער פינאנציעלער מצב פון איינער פון די אויסגערעכענטע אינסטיטוציעס איז אזא בעפרידיגענדער, וואס זאל קענען אויסקומען אהן דער קהלה סובסידיע? אדער זאל ווער זאגען, אז די קהלה זאל אונטערברעכען דעם טראדיציאנעלען אידישען מנהג פון קמחא-דפסחא, אז קרוב 700 אידען (אזוי פיעל האט היינטיגען פאר פסח בעטראפען די צאהל פון די נויטבעדערפטיגע) זאלען חלילה נישט האבען קיין מצות מיט קיין וויין אויף פסח, אז די אידישע ארעסטאנטען, די אידישע סאלדאטען, די אידישע קינדער אין „בית-יתומים", די קראנקע אין אידישען שפיטאל און אנדערע — זאלען נישט בעקומען קיין מצית אויף פסח? ווער זאל ווער קענען מסכים זיין, אז די קהלה זאל נישט שטיצען מיט א פאר זלאטעס די פערשירענע אדורכרייזענדע ארימע אידען?

אז די קהלה זאל נישט בעריקזיכטיגען די אלערליי בקשות פון בכבוד'יגע יורדים פון דירת'לאזע און סתם חולאים א. אז. וו. א. או. וו.ז. דאס וועט און דאס טאר קיינער גישט זאגען. דאס אלעס איז פרעלימינירט אין קהלה-בודושעט. און מיט צופרידענהייט מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אז די רוהיגע אטמאספערע און די געגענזייטיגע טאלעראנץ, וואס האט ביז דער לעצטער מינוט געהערשט צווישען די פרנסים, דאזארעט און דער עיקר די אכטונג און רעספעקטיווע בעציהונגען פון די אידישע געזעלשאפט גופא צו איהר אנגעזעהענסטער רעפרעזענטאנץ, צו דער קהלה, איז געווען א מוסטער פאר פיעל צעהנדליגע אנדערע אידישע קהלות אין פוילען. נישט איין גרויסע קהלה האט זיך מתקנא געווען אין דער קעלצער קהלה, און מיט רעכט האט דאס אידישע קעלץ גע'שב'ט אלס איינע פון די רוהיגסטע שטעדט אין פוילען.

לײדער אבער, ווי ס'איז שוין געזאגט געווארען, געפינט זיך די קהלה היינט צו-טאג אין א שלעכטער פינאנציעלער לאגע. דאס איז געשעהען צוליב צוויי טעמים. 1) צוליב דעם פון עטליכע יאהרען איינגעפיהרטען לאנגטערמינינגען וועקסעל-סיסטעם, וואס די קהלה-מיטגלידער גיבען אויפ'ן חשבון פון עטאט, פון וועלכע ס'געהט אראב א סך פראצענטער פון דער דיסקאנטא און 2) צוליב דעם כסדר'דיגען צוּוואוקס פון דער אידישער בעפעלקערונג, פאר וועלכע מען מוז איינריכטען די שוין עגזיסטירענדע עפענטליכע קהל'ישע אנשטאלטען אויף א מעהר ווי ביז איצט מאדערנעם אופן, צוגעפאסט צו די איראפעאישע בעדינגונגען פון צוואנציגסטען יאהרהונדערט. די מקוה טאר זיך גשים איפן נישט געפונען אין אזא פערוואהרלאזטען צושטאנד ווי ביז איצט, אייפ'ן בית-עולם טאר און קען נישט הערשען אזא כאאטישער, ממש נישט מענשליכער ארדנונג. א מאדערנען עופות שעכט-הויז האט מען געמוזט אויפבויען, וואס האט אנגעקאסט קריב 70 טויזענד זלאטעס, די קהלה-קאנצעלאריע און די קהלה-צימערען, פון וועלכע ס'גענימען אלע ארטיגע און פרעמדע אינסטיטוציעס — מוז זיין פראקטיש איינגעארדענט א. ד. ג. די צוויי מבות האבען גורם געווען צו א דעפיציט, וועלכער בעטרעפט קרוב 70 טויזענד זלאטעס. דערביי טאר נישט פערגעסען ווערען, אז די קעלצער קהלה האט אויסגעצאהלט כמעט אלע סובסידיעס ביז'ן יאהר 1930 אין דער צייט, וואס אפילו די ווארשאווער קהלה הויבט ערשט אן אויסצוצאהלען א טייל פון די סובסידיעס פון יאהר 1929. דערפאר מוז יעדער לויפענדער בודושעט כסדר פערגרעסערט ווערען און אויך דער היי-יעהריגער בודושעט פון יאהר 1930 האט, צוליב דעם, געמוזט פערגרעסערט ווערען.

צו אונזער אלעמענס בעדויערען, האבען זיך לעצטענס געפונען עטליכע פערזאהן, וואס האבען אנגעהויבען צו אינטריגירען די קהלה מיטגלידער, אז דער היי-יעהריגער עטאט איז א צו גרויסער. דאס האבען זיי געטוהן נישט צוליב דעם, ווייל די אויף זיי ארויפגעלייגטע עטאט-סומע איז פערגרעסערט געווארען, נאר בלויז צוליב דעם, וואס דער אדער יענער פון זייער בראנזשע איז בעשטייערט געווארען מיט עטליכע זלאטעס ווייניגער. מיר ווייסען, אז אפילו אויף עולת קען מען רעאגירען אויף א פארלאמענטארישען אופן, אין פארם פון א רעקורס, פון איבערצייגענדע לאגישע מאטיווען, אבער נישט אויף א אופן פון אויפרייצען איין טייל פון דער בעפעלקערונג געגען דער צווייטער, ווי ארויסלאזען אויפרופען אויף מכלומר'שטע פערזאמלונגען פון די „בע'עהלה'טע" עטאט-צאהלער, וואס קען און ווייט געוויס האבען שלעכטע פאלגען, פון רופען די בעפעלקערונג נישט צו צאהלען קיין עטאט, ביז וואן די קהלה וועט די עטאט-סומען נישט רעדוצירען, די לעגאלע קהלה-אינסטאנצען מעלען קיינמאהל נישט ערלויבען אזעלכעס.

די הענצער מוזען דורך דער קהלה אויפ'ן שטרענגסטען אופן געטאדעלט ווערען, די אידישע געזעלשאפט טאר נישט דערלאזען, אז געוויסע אונבערופענע „כלל-טהוער" זאלען זיך ערלויבען אויף אזא אופן אנצופאלען אויף דער אידישער קהלה.

אבסערוואטאר.

גרויסער פראטעסט-מיטינג פון די קעלצער יודען געגען דער עליה-גזירה.

(ר.) זונטאג 11 פריה איז אין לאקאל „ארפעאום" פארגעקומען א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען די אימיגראציע-גזירה קיין ארץ-ישראל.

דעם מיטינג עפענט מיט א לענגערע רעדע דירעקטאר ה' י. מ. רייזמאן. ער ווייזט אן, אז די איצטיגע גזירה איז א קייטעלע אין דער גרויסער רינג פון די קלעפ, וועלכע מיר בעקומען פון דער ענגלישער רעגירונג זייט די אויגוסט - געשעהענישען. אמ'בולט'סטען ווייזט זיך דער קלאפ ערשט איצט ארויס טען וויל אונזער גאנצען אפאראט, די גאנצע בעוועגונג, מיט איינמאהל גענצליך אפשטעלען. אבער מיר יודען פון מזרח, וואס האבען דורכגעלעבט פיעל ערשיטערונגען ווייסען גאנץ גוט, אז שולדיג אין אזעלכע גזירות זענען נור די פיהרער פון די מלוכה. מיר זענען זיכער, אז דעם יודישען פאלק וועלען אזעלכע מענשען נישט זיין בכח צו פערטומגליכען.

עס רעדען דאן די ה"ה: אסטראוויטש, ח. זיעלאני. גאטהארד, ש. סטראזשינסקי, ראדאל, קלינגבייל, לעסטש, טענענוואורצעל און פ'אערען אייגשטימיג אנגענומען געהעריגע רעזאלוציעס.

אויך ווערט בעשלאסען ארויסצושיקען 3 דעפעשען צום ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשא צום ועד הלאומי און צום צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען.

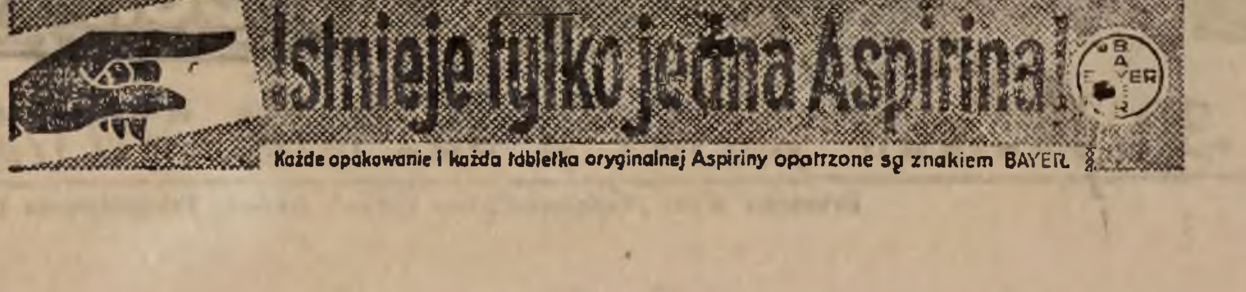

ענדע פון זייט 6.

מיט זיין ווייב, וועלכער ס'קומט על פי דין נאך 10 יאהר נישט האבען קיין קינדער א גט.

די דין-תורה האט זיך פערשלעפט צוליב געלד-תביעות, וואס דאס ווייב האט ארויסגעשטעלט און דער מאן איז דערווייל אוועק צום מיליטער און געווארען א זעלנער. די טעג איז דער זעלבער ווידער געקומען צו הרב קעסטענבערג איהם איינלאדען אויפ'ן ברית און דרך אגב פערלאנגט א טובה, ער זאל איהם געבען א קוויטעל אין פולק אריין מ'זאל איהם בעפרייען אויף א טאג, כדי ער זאל קאנען זיין אנוועזענד אויפ'ן ברית פון זיין קינד.

הרב קעסטענבערג האט זיך אבגעזאגט פון כבוד און אויך זיין צווייטע בקשה נישט ערפילט, מחמת ער האט נישט געגט זיין ערשט ווייב און מיט'ן מיידעל נישט געשטעלט קיין חופה.

„חי — געלעבט".

שוין לאנג נישט געזעהן פרעהליך ביי אונז אין שטאדט. ס'איז שטיל. יעדער דרעהט זיך ארום מיט זיינע צרות'לעך. קריזיס, ארבייטסלאזיגקייט הקיצור — טרויריג...

האט טאקע „אררט" נישט געקענט צוזעהן אונזער צער און זיך מרחם געווען אויף אונז.

אויף זייער טורנעע איבער פוילען וועלען מיר דא האבען ביידע טעג שבועות, ד. ה. מאנטאג דעם 2-טען און דינסטאג דעם 3-טען אין „ראזמאיטאשטשי" די בעליבטע „אררט"-פרעמיערן שיינע מרים, שמעון דזשיגאן, אלא שעלי יעקב ריינגלאס. מ'וועט קאן א. א. אין דעם הערליכען לעבעדיגען שלאגער-פראגראם, וואס איז געגאנגען חדשים-לאנג ביי אויספערקויפטע טעאטער א. נ. „חי-געלעבט".

„אררט" איז אין לאדז זעהר פאפולער און נעמט זעהר אויס ביים עו-

אשער פובליקום. אין ראדאם איז ער א סניפ-חדשות, אבער מיט זיינע צוויי אויפ-ריטען ... עט זיך אויך דער היגער עולם דערקענען אויף איהם.

דער היגער טעאטער-עולם מעג זיך פערגינען לכבוד יום-טוב און קומען צאהלרייך אויף די פארשטעלונגען.

די שוועסטערן האלאמא

די בעריהמטע טענצערינס שוועסטערן האלאמא טרעטען-אויף אין טעאטער ראזמאיטאשטשי מיטוואך דעם 4 מאי. די האלאמא'ס האבען זיך מיט זייער טאנץ-קונסט ערווארבען א שטאגער-נאמען אין גאנץ פוילען.

אויפפאדערונג.

דערמיט פאדערען מיר אויף צו אנ'צאהלען-געריכט אין הסנדה,-קלוב אויף מיטוואך דעם 4 טען 7 אז. פת, דעם ה' שמואל צוקער מעהל-סוחר וואלנאשטש 2) פאר בעליידיגען דעם פאקער פאך-פאך איז גצבעגיצרט פון 6 פערזאן פון דערמאנטען בעקער-פאך. אין בעפאל וועלען מיר ארויסטרעטען געגען איהם געריכטליך.

אשר בירענבוים, מענדיל ראזענבוים, חיים לערמאן, מענדיל בארענשטיין, אייזיק קאסמאן, אייזיק קערשבערג.

מיר רופען איהם צום צווייטען מאהל, נאר איהם אליין און נישט קיין צווייטען.

דער פרעזעס דאך פאדערט אויף די אונטער-געשריבענע, פינקטליך צו קומען, אויב נישט וועלען זיי ארונטער דעם זעלבען אחרון-געריכט.

בית התפלה לשבתות
בגרבאטקע
במזרח היער (פאד - ליאס)
אכסדרה 37
עת התפלה בשחרית בשעה 9.

וויכטיג נייעס
פאר אבות. און שוסטער-בראנזשע!
אנשטאט אין האנד נעם איך אן צו נייען קעדרעס מיט זייד.
אויף א ספעציעלע מאשין
— שנעל, שעהן, ביליג. —
קומט איבערצייגט אייך!
ביי: מ. רינגערמאכער
לובלינער 3, ערשטער שטאק
פאבריק פון סאנדאלין.

זומער-קאלאניעס אין גארבאטקא
די ראדאמער אבטיילונג פון „טאז" מאכט בעקאנט דאס ביז דעם 1-טען יוני ה. י. קומען פאר יעדען טאג די איינשרייבונגען אויף די זומער-קאלאניעס פאר אונפערמעגליכע שול-קינדער אין גארבאטקא.
די איינשרייבונגען קומען פאר אין ביורא פון „טאז" (דלוגא 24) פון 11 ביז 1 אזייגער נ"מ. די צאהל ערטער איז בעגרעניצט.

Z intencji zaręczyn p.
Matyldy Ejzenmanówny
z p. Sinkiem Chajtem
życzymy wiele szczęścia w życiu
Andzia i Jakób.

Z intencji zaręczyn p.
Matyldy Ejzenmanówny
z p. Sinkiem Chajtem
życzą im różowej przyszłości
i wiecznego zadowolenia
Izak Furman.

נייעס פאר ראדאם!
יעדער ווייסט, אז די בעזונדסטע און געשמאקסטע מיטאגען בעקומט מען נאר ביי אברהם מענטליק
אויף ספעציעל בעדייטענד ביליגער פאר ראדאמער.
מיט אכטונג אברהם מענטליק לובעלסקא 2

Teatr ROZMAITOŚCI — ŚRODA 4 czerwca 1930 r.
Tylko jeden raz wystąpią
Gwiazdy teatru „MORSKIE OKO"
Jedyne w Polsce fenomenalne tancerki
SIOSTRY HALAMA
w swoich najlepszych i najnowszych kreacjach
UDZIAŁ BIORĄ: Niuta BOLSKA znakomita artystka, pieśniarka scen warszawskich
Wacław ZDANOWICZ b. artysta „Qui Pro Quo" i „Nowości"
Początek o godz. 8.30 w. szczegóły w programach.

Kino NOWE CZARY Teatr
Dziś i dn. następnych
ROZPĘTANE ŻYWIOŁY dramat miłości w 10 ak.
w rolach głównych: Vilma Banki i Ronald Colman.
W OBRONIE KOBIETY w rol. gł.: JACKIE COOGAN

Kino dźwiękowe „ŚWIT"
Aparatura dźwiękowa „Western Elektric"
Dziś i dni następnych
Siódme przykazanie w rolach głównych: Janet Gaynor, Charles Farre
Nad program: Liczne, dosk. dodatki dźwiękowe

אכטונג! ראדאמער לעטניקעס! אכטונג!
איך מאך בעקאנט, דאס מיין לאנגיעהריגער פענסיאנאט — אין — גארבאטקע
איז אפען
און געפינט זיך אין גרויסען וואלד אין דער ווילע נומער 19
און איז איינגעארדענט מיט די בעסטע בקוועמליכקייטען.
זוניגע צימערען, געשמאקע קיך
און זארגפעלטיגע בעהאנדלונג פאר די געסט.
מיט אכטונג אייזענמאן.

Wystrzegać się naśladownictw

o podobnym brzmieniu

פעלדשער ה. [illegible]רינשטיין, ראדאם, לובעלסקא 30. פרישע מאטריע.

Redaktor Ch. M. Herc — Drukarnia Wyd. „Radomer-Kielcer Leben" Radom, Szwarlikowska 20.